

Jaarrapport 2019

Inhoudsopgave

1.	Algemene gegevens	
1.1.	Algemene gegevens	3
1.2.	Samenstelling Raad van Toezicht in 2019	3
1.3.	Overzicht nevenfuncties leden Raad van Toezicht per 1 januari 2019	3
1.4.	Samenstelling Raad van Bestuur 2019	4
1.4.1.	Nevenfuncties Raad van Bestuur 2019	4
1.5.	Dankwoord	4
2	Jaarverslag 2019	
2.1	Jaarverslag 2019	5
3	Jaarrekening 2019	
3.1.	Balans per 31 december 2019	6
3.2.	Resultatenrekening 2019	7
3.3.	Kasstroomoverzicht 2019	8
3.4.	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	9
3.4.1.	Algemeen	9
3.4.2.	Grondslagen van waardering van activa en passiva	12
3.4.3.	Grondslagen voor resultaatbepaling	15
3.4.4.	Grondslagen voor kasstroomoverzicht	17
3.4.5.	Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum	17
3.4.6.	Waarderingsgrondslagen WNT	17
3.5.	Toelichting op de balans 2019	18
3.5.1.	Materiële vaste activa	18
3.5.2.	Financiële vaste activa	18
3.5.3.	Voorraden	19
3.5.4.	Onderhanden werk uit hoofde van DBC-zorgproducten	19
3.5.5.	Debiteuren en overige vorderingen	20
3.5.6.	Liquide middelen	20
3.5.7.	Eigen vermogen	21
3.5.8.	Voorzieningen	22
3.5.9.	Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	22
3.5.10.	Overige kortlopende schulden	23
3.5.11.	Niet in de balans opgenomen regelingen	24
3.6.	Mutatieoverzicht vaste activa	25
3.6.1.	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	25
3.6.2.	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	26
3.7.	Overzicht langlopende schulden ultimo 2019	27
3.8.	Toelichting op de resultatenrekening 2019	28
3.8.1.	Opbrengsten zorgprestaties (en maatschappelijke ondersteuning)	28
3.8.2.	Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	28
3.8.3.	Overige bedrijfsopbrengsten	28
3.8.4.	Personeelskosten	29
3.8.5.	Afschrijvingen op materiële vaste activa	29
3.8.6.	Bijzondere waardevermindering van vaste activa	29
3.8.7.	Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	30
3.8.8.	Overige bedrijfskosten	30
3.8.9.	Financiële baten en lasten	30
3.8.10.	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	31
3.8.11.	Honoraria onafhankelijke accountant	33
3.8.12.	Transacties met verbonden partijen	33
3.8.13.	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	33
3.8.14.	Resultaatbestemming	33
3.8.15.	Gebeurtenissen na balansdatum	33
3.8.16.	Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	35
4	Overige gegevens	
4.1	Nevenvestigingen	36
4.2	Statutaire bepalingen voor resultaatbestemming	36
4.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	36

1. Algemene gegevens

1.1. Algemene gegevens

Stichting Diakonessenhuis is gevestigd te Utrecht.

De Stichting exploiteert ziekenhuisvoorzieningen op de volgende locaties:

- Utrecht
- Zeist
- Doorn (polikliniek)

1.2. Samenstelling Raad van Toezicht in 2019

De heer H. Broeders (voorzitter)

Mevrouw mr. R.H.M. Jansen MPA

de heer B. Koolstra RA (tot 3 mei 2019)

De heer prof. dr. J. Kievit (vicevoorzitter)

Mevrouw drs. R.M.H. Wilke

De heer drs. J.G.M. Hendriks (vanaf 15 november 2019)

1.3. Overzicht nevenfuncties leden Raad van Toezicht per 1 januari 2019

De heer H. Broeders

Voormalige hoofdfunctie:

- Lid van de Executive Committee van Capgemini S.A.

Nevenfuncties:

- Voorzitter bestuur Economic Board Utrecht
- Voorzitter Stichting Museum Hilversum
- Voorzitter ICC Nederland, deel van International Chamber of Commerce
- Voorzitter Raad van Commissarissen Triple-P N.V.
- Voorzitter Raad van Commissarissen Mazars Accountants Nederland
- Voorzitter Stichting Liszt Concours
- Bestuurslid Stadsfonds Hilversum

Mevrouw mr. R.H.M. Jansen MPA

Hoofdfunctie:

- Voorzitter Raad van Bestuur van de Stichting Slachtofferhulp Nederland
- Voorzitter Raad van Bestuur van de Stichting Perspectief Herstelbemiddeling,
- Senior rechter met buitengewoon verlof bij de Rechtbank Midden-Nederland

Nevenfuncties:

- Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting Carmel te Hengelo
- Lid Raad van Toezicht Stichting Zuyderland Medisch Centrum en Zorg, Sittard/Geleen
- Member Advisory Board Master Victimology and Criminal Justice Tilburg University
- Lid Raad van Advies Expertisecentrum Veiligheid, Avans Hogeschool, 's-Hertogenbosch

De heer B. Koolstra RA (overleden 3 mei 2019)

Voormalige hoofdfunctie:

- Partner PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Nevenfuncties:

- Lid raad van toezicht Zorggroep West-Alblasserwaard
- Directeur en eigenaar Labor Management BV, bureau voor beleidsadviezen, interim management en corporate finance
- Als docent Corporate Governance verbonden aan Hemingway Professional Governance

2 Jaarverslag 2019

2.1 Jaarverslag 2019

Het jaarverslag 2019 is separaat gedeponeed.

3 JAARREKENING 2019

3.1. BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	3.5.1.	162.668.372	148.122.151
Financiële vaste activa	3.5.2.	296.547	251.581
Totaal vaste activa		<u>162.964.919</u>	<u>148.373.732</u>
Vlottende activa			
Voorraden	3.5.3.	5.039.348	4.207.092
Onderhanden werk uit hoofde van DBC-zorgproducten	3.5.4.	6.072.861	5.343.947
Debiteuren en overige vorderingen	3.5.5.	25.132.971	24.879.513
Liquide middelen	3.5.6.	9.670.477	13.344.532
Totaal vlottende activa		<u>45.915.657</u>	<u>47.775.084</u>
Totaal activa		<u><u>208.880.576</u></u>	<u><u>196.148.816</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	3.5.7.	2.309.968	2.309.968
Bestemmingsreserves		125.368	125.368
Bestemmingsfondsen		64.537.065	60.819.243
Algemene en overige reserves		1.164.468	1.164.468
Totaal eigen vermogen		<u>68.136.869</u>	<u>64.419.047</u>
Vorzieningen	3.5.8.	6.017.821	6.318.722
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	3.5.9.	82.883.030	67.264.515
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Overige kortlopende schulden	3.5.10.	51.842.856	58.146.532
Totaal passiva		<u><u>208.880.576</u></u>	<u><u>196.148.816</u></u>

3.2. RESULTATENREKENING 2019

	Ref.	2019 €	2018 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties (en maatschappelijke ondersteuning)	3.8.1.	247.358.504	237.356.226
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	3.8.2.	12.396.502	11.277.944
Overige bedrijfsopbrengsten	3.8.3.	10.020.313	8.191.131
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>269.775.319</u>	<u>256.825.301</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	3.8.4.	125.273.413	118.926.606
Afschrijvingen op materiële vaste activa	3.8.5.	15.247.467	14.277.521
Bijzondere waardevermindering van vaste activa	3.8.6.	1.578.835	0
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	3.8.7.	43.615.135	42.611.316
Overige bedrijfskosten	3.8.8.	77.105.060	74.626.105
Som der bedrijfslasten		<u>262.819.910</u>	<u>250.441.548</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		6.955.409	6.383.753
Financiële baten en lasten	3.8.9.	-3.237.586	-3.793.173
RESULTAAT BOEKJAAR		<u>3.717.822</u>	<u>2.590.580</u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2019</u> €	<u>2018</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten		3.717.822	2.590.580
		<u>3.717.822</u>	<u>2.590.580</u>

3.3. KASSTROOMOVERZICHT 2019

	Ref.	2019		2018	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			6.955.409		6.383.753
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	3.5.1.	16.826.302		14.277.521	
- mutaties voorzieningen	3.5.8.	<u>-300.901</u>		<u>2.086.001</u>	
			16.525.401		16.363.522
Veranderingen in werkkapitaal:					
- voorraden	3.5.3.	-832.256		-961.805	
- mutatie onderhanden projecten uit hoofde van DBC-zorgproducten	3.5.4.	-728.914		-1.194.176	
- vorderingen	3.5.5.	-253.458		4.527.595	
- kortlopende schulden (incl. kortlopende schuld leningen)	3.5.10.	<u>-6.303.676</u>		<u>9.162.324</u>	
			-8.118.305		11.533.938
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			<u>15.362.506</u>		<u>34.281.213</u>
Ontvangen interest	3.8.9.	773		0	
Betaalde interest	3.8.9.	<u>-3.238.359</u>		<u>-3.793.173</u>	
			<u>-3.237.586</u>		<u>-3.793.173</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			12.124.920		30.488.040
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	3.5.1.	-31.372.523		-23.428.209	
Desinvesteringen materiële vaste activa	3.5.1.	0		439.445	
Investerings in overige financiële vaste activa	3.5.2.	<u>-44.968</u>		<u>6.865</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-31.417.491		-22.981.899
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	3.5.9.	20.000.000		0	
Mutatie langlopende financiële lease	3.5.9.	1.922.065		631.166	
Kortlopend bankkrediet	3.5.9.	<u>-6.303.549</u>		<u>-6.530.439</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			15.618.516		-5.899.273
Mutatie geldmiddelen			<u><u>-3.674.055</u></u>		<u><u>1.606.868</u></u>
Stand geldmiddelen per 1 januari	3.5.6.		13.344.532		11.737.664
Stand geldmiddelen per 31 december	3.5.6.		9.670.477		13.344.532

3.4. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

3.4.1. Algemeen

Algemene gegevens

Stichting Diakonessenhuis is statutair (en feitelijk) gevestigd te Utrecht, op het adres Bosboomstraat 1, en is geregistreerd onder KvK-nummer 30172727.

De belangrijkste activiteiten zijn het voorzien in de behoefte aan onderzoek, informatie, behandeling, begeleiding, verpleging en verzorging van personen die om enigerlei reden medisch specialistische hulp en de bijbehorende verpleegkundige en verzorgende bijstand behoeven.

Stichting Diakonessenhuis heeft vestigingen in Utrecht, Zeist en Doorn.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2019.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

Voor een nadere toelichting op de consequenties van de uitbraak van de wereldwijde Covid-19 pandemie en de consequenties voor de instelling wordt verwezen naar paragraaf 3.8.15 Gebeurtenissen na balansdatum. De Raad van Bestuur streeft ernaar de best mogelijke informatie te verkrijgen om de risico's te beoordelen en passende maatregelen door te voeren om daarop in te spelen. Wij hebben een aantal maatregelen genomen om de effecten van het Covid-19-virus te bewaken en te voorkomen en blijven dat ook in de toekomst doen. Deze maatregelen bestaan onder andere uit veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze medewerkers (zoals persoonlijke beschermingsmiddelen, beperking van sociale contacten en vanuit huis werken), evaluatie van contracten, aantrekken van aanvullende financiële middelen ter ondersteuning van de continuïteit van onze bedrijfsvoering en communicatie met onze belangrijkste stakeholders.

De zorgverzekeraars hebben aan de ziekenhuizen en UMC's, bij brief d.d. 17 maart respectievelijk 21 april 2020, laten weten hen te ondersteunen, waarbij de beschikbaarheid en continuïteit van zorg op langere termijn zo goed mogelijk geborgd wordt.

Bij het bepalen van de benodigde bekostiging voor de continuïteit in deze situatie zijn de bestaande afspraken voor 2020 tussen zorgaanbieders en zorgverzekeraars het uitgangspunt. Daarbij wordt rekening gehouden met:

- extra kosten die in verband met het coronavirus gemaakt worden na goedkeuring in ROAZ-verband en in afstemming met de meest betrokken zorgverzekeraar(s). Dit geldt ook voor kosten die redelijkerwijs in lijn liggen met de binnen de ROAZ gemaakte afspraken;
- mogelijke effecten van de verschuivingen binnen het zorgaanbod van de zorgaanbieder; en
- vaste kosten die ten gevolge van de coronavirus niet worden gedekt in de Zorgverzekeringswet als gevolg van omzetsderving.

Gezien bovenstaande toezegging is er geen sprake van materiële onzekerheid die ernstige twijfel kan doen rijzen of Diakonessenhuis haar activiteiten voort kan zetten en is derhalve de jaarrekening 2019 opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar en toegepaste schattings- en stelselwijzigingen

De gehandeerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2018 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2019 mogelijk te maken.

Schattingswijziging

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Consolidatie

De jaarrekening betreft de enkelvoudige jaarrekening van het Diakonessenhuis.

Op grond van artikel 7, lid 6, van de Regeling verslaggeving WTZi is de volgende stichting buiten de consolidatie gebleven:

- Stichting Vrienden van het Diakonessenhuis, te Utrecht.

Verbonden rechtspersonen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van het Diakonessenhuis en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht.

Het Diakonessenhuis heeft de volgende verbonden stichting:

- Stichting Roezak

Voor deze stichting is volgens BW2 T9, artikel 407 een vrijstelling voor de consolidatie van toepassing.

Bedrijfswaarde

Het Diakonessenhuis heeft voor het ziekenhuis een bedrijfswaardeberekening opgesteld. De uitkomsten van de bedrijfswaardeberekening zijn sterk afhankelijk van veronderstellingen, (opslagen in) tarieven in de toekomstige bekostigingssystemen, groei van de productie en disconteringsvoeten die mede afhankelijk zijn van de toekomstige financiering en bekostiging. De bedrijfswaardeberekeningen geven aan dat de bandbreedte van uitkomsten zeer groot kan zijn. De uitgangspunten die het ziekenhuis hanteert zijn de volgende:

- Groei volume en prijs van de productie conform de geactualiseerde meerjarenbegroting, die gebaseerd is op het businessplan Diakonessenhuis;
- Discontovoet (scenario's van 2% tot 4,0%);
- Kasstromen komende 6 jaren conform de meerjarenbegroting.

De ingeschatte (indirecte) opbrengstwaarde is hoger dan de boekwaarde eind 2019. Hierdoor is geen sprake van bijzondere waardevermindering (met als uitzondering het gezondheidshuis (3.8.6)) en is het vaststellen van de directe opbrengstwaarde niet benodigd.

Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2019 medisch specialistische zorg

Inleiding

De landelijke onzekerheden met betrekking tot de omzetverantwoording voor instellingen voor medisch specialistische zorg (ziekenhuizen, UMC's en ZBC's) zijn de afgelopen jaren verder verminderd. Sinds het jaar 2012 is sprake van landelijke onzekerheden rondom de omzetverantwoording. In 2014 zijn de risico's drastisch afgenomen met de invoering van de vaststelling van de uitkomsten van het expertonderzoek naar de omzetverantwoording 2012 en 2013 en de vaststelling van transitiebedragen. In de jaren daarna zijn de risico's verder verminderd.

De resterende in de jaarrekening 2019 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor Stichting Diakonessenhuis hebben betrekking op:

1. Afwikkeling handreiking rechtmatigheidscontroles MSZ (Zelfonderzoek) 2018 en eerdere jaren;
2. Handreiking Rechtmatigheidscontroles MSZ 2019;
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren.

Bij de omzetbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft Stichting Diakonessenhuis de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in 3.4.3 van deze jaarrekening. Hierbij zijn de uitkomsten van het aanvullend omzetonderzoek 2019 meegenomen en is de "Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2019 Medisch Specialistische Zorg" gevolgd.

Toelichting (landelijke) onzekerheden jaarrekening 2019

De van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten in de jaarrekening 2019 zijn (inclusief de status hiervan) hierna toegelicht voor Stichting Diakonessenhuis:

1. Afwikkeling handreiking rechtmatigheidscontroles MSZ 2018

Stichting Diakonessenhuis heeft over de uitkomsten van het zelfonderzoek 2018 finale overeenstemming bereikt met de zorgverzekeraars. De uitkomsten zijn verwerkt in deze jaarrekening en dit heeft geleid tot een niet materiële wijzigingen van de in de jaarrekening 2018 opgenomen nuancerings.

2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2019

De NFU, NVZ en ZN hebben een Handreiking Rechtmatigheidscontroles MSZ 2019 gepubliceerd. Door de NZa is niet bevestigd dat deze handreiking in overeenstemming is met publiekrechtelijke regelgeving, waarmee een inherent risico blijft bestaan. Deze rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van dit oordeel zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2019 concluderen. De instelling heeft, voor de jaarrekening deels op basis van een risicoanalyse, onderzoek verricht naar de risico's die voor Stichting Diakonessenhuis materieel zijn. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde aanvullende omzetonderzoeken en beschikbare overige in- en externe controles betrokken. Ook is een inschatting gemaakt van de DCM en andere formele en materiële controles over 2019 en voorgaande schadejaren op basis van schattingen (2018 geëxtrapoleerd naar 2019).

Daarnaast is Stichting Diakonessenhuis bezig op basis van deze handreiking het onderzoek inzake 2019 af te ronden. De voorlopige uitkomsten zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarrekening en het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdende met de contractafspraken met zorgverzekeraars. Naar verwachting volgt in het najaar 2020 uitsluitel over dit onderzoek. Dit kan naar verwachting van de raad van bestuur van Stichting Diakonessenhuis leiden tot niet-materiële, nagekomen baten of lasten. Waar nodig heeft Stichting Diakonessenhuis nuancerings geboekt.

De uit de genoemde werkzaamheden en controles voortvloeiende beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten is verwerkt in deze jaarrekening.

3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren

Stichting Diakonessenhuis heeft met zorgverzekeraars voor 2019 schadelastafspraken op basis van plafondatafspraken en aanneemsommen gemaakt. Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2019 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2019 in lijn met de Handreiking omzetverantwoording, rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking omzetverantwoording op de omzet 2019 in mindering gebracht en waar nodig verwerkt in de waardering van het onderhanden werk ultimo 2019.

De uiteindelijke uitkomsten zullen later blijken uit de afrekeningen met zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt.

Ook afrekening van oude schadelastjaren met zorgverzekeraars kan nog tot nagekomen effecten leiden. Stichting Diakonessenhuis heeft de jaren tot en met 2015 afgerekend. Voor 2016, 2017 en 2018 bestaan nog onzekerheden omtrent overeenstemming hoogte schadelast.

3.4.2. Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans en resultatenrekening zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van Stichting Diakonessenhuis.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het vast actief.

In het geval dat de betaling van de kostprijs van een materieel vast actief plaatsvindt op grond van een langere dan normale betalingstermijn, wordt de kostprijs van het actief gebaseerd op de contante waarde van de verplichting.

In het geval dat materiële vaste activa worden verworven in ruil voor een niet-monetair actief, wordt de kostprijs van het materieel vast actief bepaald op basis van de reële waarde voor zover de ruiltransactie leidt tot een wijziging in de economische omstandigheden en de reële waarde van het verworven actief of van het opgegeven actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinen : 0%-10%
- Machines en installaties : 5%-6%
- Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting : 4%-50%.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Jaarlijks wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van het kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Een deel van de geactiveerde materiële activa wordt verhuurd.

Groot onderhoud:

Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs. Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde resultatenrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd. De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten. Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming worden onder de effecten gerubriceerd.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Vorraden

Vorraden in het centraal magazijn zijn gewaardeerd tegen kostprijs op basis van gemiddelde inkoopprijs, de overige voorraden zijn gewaardeerd tegen de recente inkooprijzen. De voorraden worden tegen de gemiddelde inkoopprijs of tegen lagere opbrengstwaarde gewaardeerd.

Financiële instrumenten

Algemeen

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs omdat deze instrumenten zijn verworven met als doel risico's tegen te hoge rentekosten af te dekken, zogeheten hedge accounting.

Het Diakonessenhuis past kostprijs-hedge-accounting toe voor de renteswaps die ervoor zorgen dat bepaalde variabel rentende schulden worden omgezet in vastrentende leningen. Het ineffectieve deel van de waardeverandering van de renteswaps worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn geconcentreerd bij drie grote verzekeraars. Het maximale bedrag aan kredietrisico bedraagt € 6,1 miljoen. Voor de kredietrisico's inzake de vorderingen op deelnemingen en de overige vorderingen wordt verwezen naar de desbetreffende specificaties.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot einde looptijd

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

Onderhanden projecten uit hoofde van DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC-zorgproducten worden gewaardeerd tegen 99% van de opbrengstwaarde van de DBC via de landelijke onderhandenwerk grouper. Op de onderhanden projecten uit hoofde van DBC-zorgproducten worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Nuanceringen uit hoofde van declaratie-onzekerheden worden gesaldeerd weergegeven onder de vorderingen in overeenstemming met de Handreiking omzetverantwoording 2019.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

- De voorzieningen die gewaardeerd worden tegen contante waarde zijn: Jubilea.
- De voorziening die gewaardeerd worden op nominale waarde zijn: langdurig zieken, PLB, eigen risico WA verzekering, reorganisatie en asbest.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

- De voorziening eigen risico WA verzekering is gebaseerd op toekomstige verplichtingen ten aanzien van nog af te handelen claims welke ten laste komen van het eigen risico bij de verzekeringsmaatschappij of voor eigen rekening komen.
- De voorziening jubilea is gevormd voor de toekomstige verplichtingen uit hoofde van jubileumuitkeringen aan personeel.
- De voorziening langdurig zieken dient ter dekking van toekomstige verplichtingen van langdurig zieke werknemers.
- De voorziening reorganisatie dient ter dekking van toekomstige verplichtingen vanuit het reorganisatieplan.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (nominale waarde).

Operationele leasing

Bij het Diakonessenhuis kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de instelling ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financial leasing

Het Diakonessenhuis leaset een deel van de medische apparatuur. Hierbij worden de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van deze activa nagenoeg geheel door de vennootschap gedragen. Deze activa worden geactiveerd in de balans bij aanvang van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en een rentecomponent. De leaseverplichtingen worden exclusief de rentecomponent opgenomen onder de langlopende schulden.

3.4.3. Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Huuropbrengsten

Opbrengsten uit verhuur van ruimtes worden, exclusief vergoeding voor dienstverlening zoals verzekering en onderhoud, op tijdsevenredige basis verwerkt over de huurperiode. Initiële directe kosten gemaakt om opbrengsten te genereren uit de verhuur worden toegerekend over de huurperiode tegenover de huurbaten.

Overige bedrijfsopbrengsten

Onder overige bedrijfsopbrengsten worden resultaten verantwoord die niet rechtstreeks samenhangen met de levering van goederen of diensten in het kader van de normale, niet-incidentele bedrijfsactiviteiten. De overige bedrijfsopbrengsten bestaan onder andere uit huuropbrengsten. Deze opbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Het Diakonessenhuis heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij het Diakonessenhuis. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Het Diakonessenhuis betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Naar de stand van ultimo december 2019 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 99,2% (verplichting: 104,3%). In 2023 dient het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 123% te hebben. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren.

Het Diakonessenhuis heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Het Diakonessenhuis heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten

Het honorarium vrijgevestigd medisch specialisten betreft dat deel van de opbrengsten (op basis van integraal tarief) dat toekomt aan de vrijgevestigd medisch specialisten als vergoeding voor de door de medisch specialisten geleverde arbeid. Het honorarium wordt bepaald op basis van de financiële afspraken met de Medisch Specialistisch Bedrijf Domstad (MSBD).

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Waardeverminderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Voor gerealiseerde waardevermeerderingen van financiële instrumenten die op reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van de waardevermeerderingen rechtstreeks in het eigen vermogen, wordt het cumulatieve resultaat dat voorheen in het eigen vermogen was opgenomen, verwerkt in de winst-en-verliesrekening op het moment dat de desbetreffende effecten niet langer in de balans worden verwerkt.

3.4.4. Grondslagen voor kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte/directe methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in de verworven groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen zijn van de aankoopprijs in aftrek gebracht.

Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reële waarde-hedges of kasstroom-hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

3.4.5. Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

3.4.6. Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

3.5. TOELICHTING OP DE BALANS 2019

ACTIVA

3.5.1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	93.960.803	92.892.747
Machines en installaties	9.701.450	10.474.579
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	34.686.313	33.774.017
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	24.319.806	10.980.808
Totaal materiële vaste activa	<u>162.668.372</u>	<u>148.122.151</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	148.122.151	139.410.908
Bij: investeringen	31.480.892	23.428.209
Bij: herwaarderingen	51.194	0
Af: afschrijvingen	-15.407.030	-14.277.521
Af: bijzondere waardeverminderingen	-1.578.835	0
Af: desinvesteringen	0	-439.445
Boekwaarde per 31 december	<u>162.668.372</u>	<u>148.122.151</u>
Aanschafwaarde	397.016.248	365.484.162
Cumulatieve herwaarderingen	382.050	382.050
Cumulatieve afschrijvingen	-234.729.926	-217.744.061

Toelichting:

Investeringen:

In 2019 is voor een totaal bedrag van € 31,5 miljoen geïnvesteerd. De investeringen hebben voor € 8,0 miljoen betrekking op vervangings- en uitbreidingsinvesteringen betreffende (medische) inventaris, voor € 3,6 miljoen op vervangings- en uitbreidingsinvesteringen betreffende ICT, voor € 18,4 miljoen op verbouwingen/instandhouding, met name de verbouwing van diverse poli's en de verbindingsgang tussen het gezondheidshuis en het ziekenhuis en voor € 1,5 miljoen voor overige.

Voor een nadere specificatie van het verloop van de vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 3.6.

Op de panden rust hypotheekrecht.

Bedrijfswaarde:

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 is naar de mening van de Raad van Bestuur van het Diakonessenhuis de bedrijfswaarde op basis van interne berekeningen hoger dan de boekwaarde. De Raad van Bestuur van het Diakonessenhuis heeft gekozen voor waardering op basis van historische kosten.

Bij de huidige boekwaarde van het vastgoed is er een bijzondere waardevermindering aan de orde inzake het gezondheidshuis. Dit is bepaald door de realiseerbare waarde te bepalen van de kasstroomgenererende eenheid.

3.5.2. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Overige deelnemingen	238.405	162.806
Overige vorderingen	58.142	88.775
Totaal financiële vaste activa	<u>296.547</u>	<u>251.581</u>
<i>Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	251.581	258.447
Bij: kapitaalstortingen	75.599	17.725
Bij: lening	0	0
Af: aflossing leningen	30.633	24.591
Boekwaarde per 31 december	<u>296.547</u>	<u>251.581</u>

3.5. TOELICHTING OP DE BALANS 2019

Toelichting:

Onder de Financiële vaste activa staat een bedrag van € 167.500 opgenomen dat de Stichting Diakonessenhuis aan haar coöperatieve verzekeraar Centramed te Zoetermeer beschikbaar heeft gesteld. Het bestaat uit een ledenrekening (€ 50.764) en in kapitaal (1 aandeel met een nominale waarde van € 1.000 en een agio van € 115.736). Een bedrag van € 70.905 heeft betrekking op een belang in Medirisk.

Verder is er onder uitstaande leningen een bedrag opgenomen van € 58.142 (ultimo 2018: € 88.775). Dit betreft het langlopende deel van de kosten van twee verbouwingen die in resp. 10 jaar en 6,17 jaar terug betaald zullen worden door de huurder.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbe- lang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat 2019
		€		€	€
Zeggenschapsbelangen:					
Stichting Roezak			100%	280.004	-1.504
Utrecht					

Toelichting:

Aard der activiteiten van Stichting Roezak

De Stichting had ten doel het faciliteren van onderzoek, informatie en behandeling van personen die om enigerlei redenen medische en verzorgende bijstand behoeven, dan wel hiermee verband houdende activiteiten. Vanaf 2013 heeft de stichting ten doel thuiszorg.

3.5.3. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-19	31-dec-18
	€	€
Medische middelen	4.862.079	3.809.455
Voedingsmiddelen	28.138	31.973
Hulpmiddelen	147.973	363.773
Overige voorraden:	0	0
Leenemballage	1.158	1.891
Totaal voorraden	<u>5.039.348</u>	<u>4.207.092</u>

Toelichting:

Er is een voorziening voor incurantheid in aftrek op de voorraden gebracht van € 129.184 (ultimo 2018 € 107.826).

3.5.4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	31-dec-19	31-dec-18
	€	€
Onderhanden werk DBC-zorgproducten A-segment	1.658.630	1.596.252
Onderhanden werk DBC-zorgproducten B-segment	27.366.494	25.955.958
Af: ontvangen voorschotten	-22.952.263	-22.208.263
Totaal onderhanden projecten	<u>6.072.861</u>	<u>5.343.947</u>

Toelichting:

De methodiek van berekening van het onderhandenwerk gebeurt op basis van de berekening van OHW Grouper, gewaardeerd tegen 99%, omdat de berekening uitgaat van de prijs voor een volledig product, terwijl er nog kosten gemaakt worden in een volgende periode. Per saldo is het bedrag onderhandenwerk uit hoofde van DBC-zorgproducten gestegen en komt uit op € 6,1 miljoen.

3.5. TOELICHTING OP DE BALANS 2019

3.5.5. *Debiteuren en overige vorderingen*

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	14.826.717	15.591.486
Nog te factureren DBC-zorgproducten	5.205.697	5.508.251
Overige overlopende activa	5.100.557	3.779.776
Totaal overige vorderingen	<u>25.132.971</u>	<u>24.879.513</u>

Toelichting:

De voorziening die in aftrek op de vorderingen op debiteuren is gebracht, bedraagt € 0,4 miljoen. Ultimo 2018 bedroeg deze voorziening € 0,5 miljoen.

Het debiteurensaldo is ten opzichte van ultimo 2018 gedaald met € 0,8 miljoen tot € 14,8 miljoen. Er zijn geen bijzonderheden en derhalve is het niet nodig grote afwaarderingen te doen op debiteuren.

Het bedrag nog te factureren is ultimo 2019 € 5,2 miljoen (ultimo 2018: € 5,5 miljoen).

De overige overlopende activa is gestegen met € 1,0 miljoen tot € 4,8 miljoen (ultimo 2018: € 3,8 miljoen). Deze post bestaat met name uit nog te ontvangen subsidies, vooruitontvangen bedragen en vooruitbetaalde kosten.

De vorderingen hebben een looptijd < 1 jaar.

3.5.6. *Liquide middelen*

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Bankrekeningen	9.697.408	13.327.794
Kassen	10.207	11.600
Kruisposten	-37.138	5.138
Totaal liquide middelen	<u>9.670.477</u>	<u>13.344.532</u>

Toelichting:

De liquide middelen op de rekening-courant, spaarrekeningen en kassen zijn vrij opeisbaar (€ 9,6 miljoen) behoudens een afgegeven bankgarantie van € 0,1 miljoen. De huidige kredietlimiet van het Diakonessenhuis bedraagt € 5 miljoen.

De liquide middelen zijn in 2019 gedaald met € 3,6 miljoen tot € 9,7 miljoen (ultimo 2018 € 13,3 miljoen). De investeringen van € 31,5 miljoen zijn uit eigen middelen betaald en de exerne financiering bij de EIB (€ 20 miljoen).

3.5. TOELICHTING OP DE BALANS 2019

PASSIVA

3.5.7. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Kapitaal	2.309.968	2.309.968
Bestemmingsreserve	125.368	125.368
Bestemmingsfondsen	64.537.065	60.819.243
Algemene en overige reserves	1.164.468	1.164.468
Totaal eigen vermogen	<u>68.136.869</u>	<u>64.419.047</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-19</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-19</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	2.309.968	0	0	2.309.968
	<u>2.309.968</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.309.968</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-19</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-19</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsreserves:				
Bestemmingsreserve Kapelfonds	125.368	0	0	125.368
Totaal bestemmingsreserves	<u>125.368</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>125.368</u>

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-19</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-19</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsfondsen:				
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten	60.819.243	3.717.822	0	64.537.065
Totaal bestemmingsfondsen	<u>60.819.243</u>	<u>3.717.822</u>	<u>0</u>	<u>64.537.065</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-19</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-19</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:				
Algemeen vrij vermogen	1.164.468	0	0	1.164.468
Totaal algemene en overige reserves	<u>1.164.468</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.164.468</u>

Toelichting:

De bestemmingsreserve Kapelfonds is gevormd voor het aanbrengen van een kapel op locatie Utrecht. Het weerstandsvermogen bedraagt € 67,8 miljoen en bestaat uit het eigen vermogen (€ 67,4 miljoen) en een achtergestelde lening (€ 0,4 miljoen). Op het bestemmingsfonds aanvaardbare kosten rust geen verplichting t.a.v. bestemming, anders dan in het algemeen over het eigen vermogen van ziekenhuizen wordt gesteld. De beperkingen inzake de bestemmingsreserves zijn aangebracht door het bestuur. Het resultaat wordt toegevoegd aan bestemmingsfonds aanvaardbare kosten.

3.5. TOELICHTING OP DE BALANS 2019

3.5.8. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:	Saldo per 1-jan-19	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Reclassificatie	Saldo per 31-dec-19
	€	€	€	€	€	€
Overige voorzieningen:						
Asbest	2.500.000	342.920	775.824	0	0	2.067.096
Eigen risico WA verzekering	704.600	207.528	159.999	27.100	0	725.029
Jubilea	1.609.918	386.726	178.051	0	0	1.818.593
Langdurig zieken	799.204	1.135.437	527.538	0	0	1.407.103
Reorganisatie voorziening	705.000	0	284.000	421.000	0	0
Totaal voorzieningen	<u>6.318.722</u>	<u>2.072.611</u>	<u>1.925.412</u>	<u>448.100</u>	<u>0</u>	<u>6.017.821</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-19
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jaar)	2.202.843
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jaar en < 5 jaar)	2.336.866
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	1.478.112

Toelichting per categorie voorziening:

Asbest

Door de stelselwijziging is er per 1 januari 2018 geen voorziening groot onderhoud meer. In de voorziening groot onderhoud was ook een post opgenomen ad € 1.277.000 inzake asbestsanering. De voorziening is herberekend per 31 december 2019.

Eigen risico WA verzekering

De voorziening Eigen risico WA verzekering dient ter dekking van toekomstige verplichtingen ten aanzien van nog af te handelen claims, welke ten laste komen van het eigen risico bij de verzekeringsmaatschappij. Deze is herberekend per 31 december 2019.

Jubilea

Het betreft een voorziening gevormd uit hoofde van verplichtingen inzake gratificaties die worden uitgekeerd bij jubilea, zoals vastgesteld in de Cao-ziekenhuiswezen. Deze is herberekend per 31 december 2019.

Langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken houdt verband met het bepaalde in RJ 271 Personeelsbeloningen. Aangezien het Diakonessenhuis eigen risicodragend is, is deze voorziening getroffen voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. De voorziening is toegenomen, omdat per balansdatum meer personeelsleden ziek waren dan begin boekjaar. Met P&O is een inschatting gemaakt welke uiteindelijk niet meer in staat zijn om te werken.

Reorganisatie

De reorganisatievoorziening heeft betrekking op de verwachte kosten die de reorganisatie volgens het geformaliseerde reorganisatieplan met zich mee zal brengen.

3.5.9. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt:

	31-dec-19	31-dec-18
	€	€
Schulden aan banken	80.329.799	66.233.349
Achtereestelde lening	0	400.000
Financial Lease	2.553.231	631.166
Totaal langlopende schulden	<u>82.883.030</u>	<u>67.264.515</u>

3.5. TOELICHTING OP DE BALANS 2019

Het verloop van de schulden aan banken en de achtergestelde lening is als volgt weer te geven:

	2019	2018
	€	€
Stand per 1 januari	73.163.787	79.063.060
Bij: nieuwe leningen	20.000.000	631.166
Af: aflossingen	6.530.439	6.530.439
Stand per 31 december	<u>86.633.348</u>	<u>73.163.787</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	6.303.549	6.530.439
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>80.329.799</u>	<u>66.633.348</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

	2019	2018
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jaar), aflossingsverplichtingen	6.303.549	6.530.439
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jaar) (balanspost)	82.883.030	67.264.515
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	56.826.067	43.681.450

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage 3.7 overzicht langlopende schulden. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Ratio's	2019	Eis van de bank	2018
EBITDA	23.481	21.700	22.746
DSCR	2,2	1,4	2,0
Solvabiliteitsratio	32,8%	25%	33,2

Toelichting:

De achtergestelde lening van Stichting Vrienden van het Diakonessenhuis (lening 15) wordt komend jaar afgelost. De laatste aflossing zal in december 2020 plaatsvinden.

Op 9 februari 2018 is een financieringsovereenkomst afgesloten voor € 75,0 miljoen waarvan € 43,0 miljoen bij de EIB (afgesloten 2019). Daarop heeft op 22 september 2018 een trekking plaats gevonden van € 7,3 miljoen. Op 22 maart 2019 heeft er een trekking plaatsgevonden van € 7,6 miljoen. Op 5 december heeft er een trekking plaatsgevonden van € 5,1 miljoen. In totaal is dit € 20 miljoen en is dit omgezet naar de leningen.

De gestelde zekerheden zijn als volgt:

→ Hypotheekrecht tot een bedrag van € 240 miljoen (vermeerderd met 35% van dat bedrag voor rente en kosten) op de registergoederen van Stichting Diakonessenhuis staande en gelegen te Utrecht en Zeist alsmede op de nieuw te bouwen registergoederen.

→ Verpanding van huidige en toekomstige vorderingen uit hoofde van beroep en bedrijf, voorraden, inventaris incl. machinepark en rollend materiaal en overige roerende activa van Stichting Diakonessenhuis.

Roerende en onroerende zaken die als zekerheid gelden, moeten blijvend en voldoende worden verzekerd tegen de gebruikelijke risico's.

3.5.10. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-19	31-dec-18
	€	€
Crediteuren	12.299.254	12.375.794
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen	6.303.549	6.530.439
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5.166.288	4.945.036
Schulden ter zake pensioenen	128.854	326.928
Nog te betalen salarissen	92.261	137.363
Vakantiegeld	3.804.918	3.631.301
Vakantiedagen en PLB uren	12.396.911	10.933.807
Overige schulden:		
Rekening courant maatschappen/MSBD	5.065.790	4.794.432
Overige schulden en overlopende passiva	6.441.505	14.118.099
Nog te betalen kosten:		
Interest leningen	143.525	353.333
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>51.842.856</u>	<u>58.146.532</u>

Toelichting:

De post RC MSBD bedraagt € 4,8 miljoen. Hieronder staat ook de verschuldigde betaling aan de MSBD inzake de 15% inhouding.

De overige schulden zijn gedaald met € 7,0 miljoen. Dit heeft met name te maken met de trekking van € 7,3 miljoen die is omgezet naar de leningen.

Er is een stijging van het saldo vakantiedagen en PLB uren van € 1,3 miljoen.

3.5. TOELICHTING OP DE BALANS 2019

3.5.11. Niet in de balans opgenomen regelingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het makro kader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2019 is het MBI-omzetplafond door de NZa vastgesteld op € 23,6 miljard (prijsniveau 2018). Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 was niet bekend of sprake is van een overschrijding van het MBI-omzetplafond.

Stichting Diakonessenhuis is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2019.

Huurverplichtingen

In het verslagjaar is evenals andere jaren het onroerend goed ten dienste van locatie Doorn gehuurd van Stichting Quarijn. Er bestaan huurverplichtingen ten bedrage van € 125.988 per jaar, dit is inclusief € 20.012 servicekosten per jaar. De huurovereenkomst is stilzwijgend voortgezet tot 31 december 2020.

Per 1 juni 2019 is een 5 jarige huurverplichting aangegaan voor de huur van kantoorruimte. Er bestaan huurverplichtingen ten bedrage van € 0,4 miljoen per jaar.

De verplichtingen zijn als volgt te specificeren:

Eén jaar: € 0,4 miljoen.

Twee t/m vijf jaar: € 1,5 miljoen

Voor deze huurverplichting is tevens een bankgarantie verstrekt ten bedrage van € 0,1 miljoen, zoals ook toegelicht onder 3.5.6.

MES-contract

In 2018 is met Siemens een MES-contract aangegaan voor een periode van tien jaar. Dit contract bestaat uit een component voor de aanschaf van medische inventaris en een component voor onderhoud.

Component aanschaf: In totaal wordt inventaris aangeschaft met een waarde van € 13,9 miljoen, hiervoor wordt een jaarlijkse flat fee betaald van € 1,1 miljoen per jaar (flat fee). Wanneer het contract niet verlengd wordt in 2027 dan resteert een restschuld van € 3,4 miljoen. De realisatiecijfers 2019 zijn verwerkt in de jaarrekening als flat fee. De resterende component is:

Eén jaar: € 1,07 miljoen.

Twee t/m vijf jaar: € 4,1 miljoen

Meer dan vijf jaar: € 6,5 miljoen (inclusief restschuld).

Component onderhoud: Over de gehele looptijd van het contract is een afspraak gemaakt voor € 16,3 miljoen (prijspeil 2018). Dit betreft de kosten voor onderhoud, services, verzekering en opleiding. De realisatiecijfers 2019 zijn verwerkt in de jaarrekening als flat fee. De resterende component is (prijspeil 2018):

Eén jaar: € 1,6 miljoen.

Twee t/m vijf jaar: € 6,4 miljoen

Meer dan vijf jaar: € 4,8 miljoen

Openstaande orders

Per 31 december 2019 is er voor € 11 miljoen aan uitstaande orders.

Overige huur/leaseovereenkomsten

Voor centrale kopieerapparatuur zijn leaseovereenkomsten gesloten ten bedrage van circa € 167.756 per jaar.

Het contract met Ricoh heeft een looptijd van 1 jan 2011 tot 1 jan 2016 en is met 5 jaar verlengd. Het contract met Xerox loopt van 1 sep 2011 tot 1 maart 2019 en is verlengd met 1 jaar.

Tevens zijn er een vijftal auto's in de lease genomen met een jaarlijks leasebedrag ter waarde van € 58.625.

Peugeot Boxer contractduur 13 jan 2017 tot 13 jan 2022;

Peugeot Partner contractduur 13 jan 2017 tot 13 jan 2022;

Peugeot Partner contractduur 13 jan 2017 tot 13 jan 2022;

VW contractduur 25 mrt 2016 tot 25 dec 2020.

BMW contractduur 25 mrt 2016 tot 25 mrt 2020.

Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van operationele leases als volgt te specificeren:

	€
<u>Te betalen:</u>	
Binnen één jaar	218.241
Tussen één en vijf jaar	247.477
Totaal verplichting	<u>465.718</u>

Huurrechten

Door de Stichting Diakonessenhuis worden ruimten verhuurd aan andere (zorg)instellingen voor een totaal jaarbedrag van € 1.298.274.

3.6. MUTATIEOVERZICHT VASTE ACTIVA

3.6.1. Mutatieoverzicht materiële vaste activa

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2019						
- aanschafwaarde	186.227.346	34.190.023	134.085.985	10.980.808	0	365.484.162
- cumulatieve herwaarderingen	382.050	0	0	0	0	382.050
- cumulatieve afschrijvingen	-93.716.649	-23.715.444	-100.311.968	0	0	-217.744.061
Boekwaarde per 1 januari 2019	<u>92.892.747</u>	<u>10.474.579</u>	<u>33.774.017</u>	<u>10.980.808</u>	<u>0</u>	<u>148.122.151</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	0	31.480.892	0	31.480.892
- mutatie gereed	7.710.856	0	8.852.203	-16.563.059	0	0
- mutatie waarderingen	51.194	0	0	0	0	51.194
- afschrijvingen	-6.693.994	-773.129	-7.939.907	0	0	-15.407.030
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	-1.578.835	0	-1.578.835
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>1.068.056</u>	<u>-773.129</u>	<u>912.296</u>	<u>13.338.998</u>	<u>0</u>	<u>14.546.221</u>
Stand per 31 december 2019						
- aanschafwaarde	193.989.396	34.190.023	142.938.188	25.898.641	0	397.016.248
- cumulatieve herwaarderingen	382.050	0	0	0	0	382.050
- cumulatieve afschrijvingen	-100.410.643	-24.488.573	-108.251.875	-1.578.835	0	-234.729.926
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>93.960.803</u>	<u>9.701.450</u>	<u>34.686.313</u>	<u>24.319.806</u>	<u>0</u>	<u>162.668.372</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0% - 10%	5%-6%	4% - 50%	0%	0%	

3.6. MUTATIEOVERZICHT VASTE ACTIVA

3.6.2. Mutatieoverzicht financiële vaste activa

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2019	0	162.806	0	0	0	0	88.775	251.581
Kapitaalstortingen	0	75.599	0	0	0	0	0	75.599
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangen dividend	0	0	0	0	0	0	0	0
Verstreckte leningen / verkregen effecten	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangen dividend / aflossing leningen	0	0	0	0	0	0	-30.633	-30.633
(Terugname) waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortisatie (dis)agio	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangen op ledenrekening	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>0</u>	<u>238.405</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>58.142</u>	<u>296.547</u>

3.7. OVERZICHT LANGLOPENDE SCHULDEN ULTIMO 2019

Leningnr Diak	Lening- gever	Datum	Hoofdsom	Totale loop-tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Restschuld 31 december 2018	Nieuwe leningen in 2019	Aflossing in 2019	Restschuld 31 december 2019	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren	Aflossings- wijze	Aflossing 2020	Restschuld 31 december 2020	Datum renteher- ziening	Aflossingsdatum	Effectieve rentevoet	Rente
			€			%	€	€	€	€	€			€	€				
2R	BNG	1994	4.537.802	30 jr	Hypothecair	4,93%	904.655	0	151.381	753.274	0	4 3/4 jr	Lineair	151.381	601.893	n.v.t	per kwartaal achteraf	5,020%	4,930%
4	BNG	1996	15.428.528	26 1/4 jr	Hypothecair	4,67%	1.889.542	0	590.368	1.299.174	0	2 3/4 jr	Lineair	590.368	708.806	n.v.t	per kwartaal achteraf	4,750%	4,670%
8	Rabobank	1999	4.537.802	20 jr	Hypothecair	1,35%	226.890	0	226.890	0	0	0 jr	Lineair	0	0	n.v.t	jaarlijks per 1-8	1,350%	1,350%
10	Rabobank	2002	3.654.000	29 3/4 jr	Hypothecair	2,50%	1.705.200	0	121.800	1.583.400	974.400	12 1/4 jr	Lineair	121.800	1.461.600	1-3-2027	jaarlijks per 1-3	2,500%	2,500%
11	Rabobank	2010	8.250.000	33 jr	Hypothecair	1,35%	6.125.000	0	250.000	5.875.000	4.625.000	23 1/4 jr	Lineair	250.000	5.625.000	1-4-2018	per maand achteraf	3,610%	3,550%
14	BNG	2003	5.000.000	20 jr	Hypothecair	4,86%	1.312.500	0	250.000	1.062.500	0	3 11/12 jr	Lineair	250.000	812.500	n.v.t	per maand achteraf	4,970%	4,860%
15	St. Vrienden	2003	2.000.000	15 jr	Achtergesteld	2,05%	800.000	0	400.000	400.000	0	1 jr	Lineair	400.000	0	n.v.t	jaarlijks per 19-12	2,050%	2,050%
22	Rabobank	2006	5.500.000	20 jr	Hypothecair	4,145%	2.200.000	0	275.000	1.925.000	550.000	6 2/12 jr	Lineair	275.000	1.650.000	n.v.t	jaarlijks per 1-3	4,145%	4,145%
23	BNG	2006	5.500.000	20 jr	Hypothecair	4,120%	2.200.000	0	275.000	1.925.000	550.000	6 2/12 jr	Lineair	275.000	1.650.000	1-3-2021	jaarlijks per 28-2	4,120%	4,120%
24	Rabobank	2010	25.000.000	18 jr	GO-faciliteitair	variabel *)	20.000.000	0	1.000.000	19.000.000	14.000.000	19 jr	Lineair	1.000.000	18.000.000	1-1-2029	per kwartaal achteraf	3,005%	3,005%
25	BNG	2010	25.000.000	18 jr	GO-faciliteitair	variabel *)	20.000.000	0	1.000.000	19.000.000	14.000.000	192 jr	Lineair	1.000.000	18.000.000	1-1-2029	per kwartaal achteraf	3,005%	3,005%
26	Rabobank	2013	8.000.000	10 jr	Hypothecair	variabel **)	4.000.000	0	800.000	3.200.000	0	4 jr	Lineair	800.000	2.400.000	1-1-2029	per kwartaal achteraf	3,010%	3,010%
27	BNG	2013	8.000.000	10 jr	Hypothecair	variabel **)	4.000.000	0	800.000	3.200.000	0	4 jr	Lineair	800.000	2.400.000	1-1-2029	per kwartaal achteraf	3,010%	3,010%
28	Rabobank	2013	4.875.000	25 jr	Hypothecair	variabel ***)	3.900.000	0	195.000	3.705.000	2.730.000	19 jr	Lineair	195.000	3.510.000	1-1-2029	per kwartaal achteraf	3,250%	3,250%
29	BNG	2013	4.875.000	25 jr	Hypothecair	variabel ***)	3.900.000	0	195.000	3.705.000	2.730.000	19 jr	Lineair	195.000	3.510.000	1-1-2029	per kwartaal achteraf	3,250%	3,250%
32	EIB	2019	20.000.000	15jr	Hypothecair	0,88%	0	20.000.000	0	20.000.000	16.666.667	15jr	Lineair	0	20.000.000	n.v.t	per kwartaal achteraf	0,882%	0,882%
	Totaal		150.158.132				73.163.787	20.000.000	6.530.439	86.633.348	56.826.067			6.303.549	80.329.799				

*) Middels een SWAP contract is de rente vastgezet op 4,805%. De marktwaarde is negatief en bedraagt 31-12-2019 € 8,4 mln
 **) Middels een SWAP contract is de rente vastgezet op 4,87%. De marktwaarde is negatief en bedraagt 31-12-2019 € 0,5 mln
 ***) Middels een SWAP contract is de rente vastgezet op 5,25%. De marktwaarde is negatief en bedraagt 31-12-2019 € 1,8 mln

De marktwaarde van de renteswap is negatief en bedraagt ultimo 2019 € 10,7 mln (2018: € 9,9 mln).

3.8. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING 2019

BATEN

3.8.1. Opbrengsten zorgprestaties (en maatschappelijke ondersteuning)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	246.478.708	236.525.313
Overige zorgprestaties	879.796	830.913
Totaal	<u><u>247.358.504</u></u>	<u><u>237.356.226</u></u>

Toelichting:
Vanaf 2015 is er sprake van integrale tarieven.

3.8.2. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (waaronder opleidingsfonds)	9.942.203	9.010.245
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	2.454.299	2.267.699
Totaal	<u><u>12.396.502</u></u>	<u><u>11.277.944</u></u>

Toelichting:
De rijkssubsidie betreft de ontvangen subsidie voor de opleiding van AIOS.
Overige subsidies betreffen ontvangen subsidie van de Hogescholen, alsmede de ontvangen gelden in het kader van de regeling Kwaliteitsimpuls Zorgpersoneel.
De subsidies zijn € 0,9 miljoen hoger dan in de vergelijkbare periode 2018.

3.8.3. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Overige dienstverlening:		
- Doorberekende administratieve diensten	7.502	17.611
- Doorberekende facilitaire diensten	1.805.119	1.681.117
- Patiënt gebonden functies	18.888	-118.835
Overige opbrengsten:		
- Doorberekende salariskosten medisch personeel	589.442	784.353
- Doorberekende salariskosten ondersteunend personeel	101.085	49.039
- Huuropbrengsten	1.298.274	1.031.691
- Geneesmiddelen	3.640.087	3.359.407
- Overige opbrengsten	2.559.915	1.386.748
Totaal	<u><u>10.020.312</u></u>	<u><u>8.191.131</u></u>

Toelichting:
In totaliteit liggen de overige bedrijfsopbrengsten € 1,7 miljoen hoger dan in 2018. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere incidentele opbrengsten in de overige opbrengsten (€ 1,1 miljoen).

3.8. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING 2019

LASTEN

3.8.4. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Lonen en salarissen	90.304.095	86.301.245
Sociale lasten	14.085.264	13.135.014
Pensioenpremies	7.274.466	7.115.437
Andere personeelskosten:		
- Overige personeelskosten	5.493.579	5.595.882
Subtotaal	<u>117.157.404</u>	<u>112.147.578</u>
Personeel niet in loondienst	8.116.009	6.779.028
Totaal personeelskosten	<u><u>125.273.413</u></u>	<u><u>118.926.606</u></u>

Gemiddeld aantal fte's

Gedurende het jaar 2019 waren er gemiddeld 1.815 fte's in dienst (2018: 1.801).
Hiervan waren er 0 werknemers werkzaam buiten Nederland (2018: 0).

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<i>Verdeling van de fte's:</i>		
Zorg	1062,7	1039,0
Medisch ondersteunend	372,8	375,7
Staf	379,8	385,9
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van fulltime eenheden	<u>1.815,3</u>	<u>1.800,6</u>

Toelichting:

De totale personeelskosten zijn € 6,3 miljoen ofwel 5,3% hoger dan in 2018.
Personeel in loondienst is gestegen met € 5,0 miljoen ofwel 4,5%.
De kosten voor personeel niet in loondienst zijn € 1,4 miljoen ofwel 20,2% hoger dan in 2018.
Het aantal ingezette fte is in 2019 hoger dan in 2018 (1.815 resp. 1.801).

3.8.5. Afschrijvingen op materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	15.407.030	14.356.949
- desinvesteringen	0	0
- correctie afschrijvingen	-159.563	-79.428
Totaal afschrijvingen	<u>15.247.467</u>	<u>14.277.521</u>

Toelichting:

De afschrijvingen zijn bepaald op de inschatting van de verwachte economische levensduur en de eventuele restwaarde van de panden.

3.8.6 Bijzondere waardevermindering van vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Bijzondere waardevermindering van:		
- materiële vaste activa	1.578.835	0
Totaal bijzondere waardevermindering	<u>1.578.835</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Er heeft een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden betreffende het Gezondheidshuis. Dit is bepaald door de realiseerbare waarde te bepalen van een kasstroomgenererende eenheid.

3.8. TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING 2019
3.8.7. Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Kosten MSBD	43.615.135	42.611.316
Totaal	<u>43.615.135</u>	<u>42.611.316</u>

Toelichting:

Ingevolge de invoering van integrale bekostiging per 1 januari 2015 behoren de honorariumvergoedingen voor medisch specialisten tot het opbrengstbegrip van de instelling. Baten uit hoofde van integrale bekostiging worden verantwoord wanneer gerealiseerd. De verdeling van de integrale bekostiging in opbrengsten voor het ziekenhuis en opbrengsten voor vrijgevestigde medisch specialisten vindt plaats op basis van gemaakte afspraken tussen het ziekenhuis en het medisch specialistisch bedrijf. Onder de kosten zijn samenhangend met deze post vergoedingen aan het medisch specialistisch bedrijf verantwoord.

3.8.8. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	8.122.274	7.517.925
Algemene kosten	10.588.969	13.007.364
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	49.256.631	44.863.483
Klantgebonden kosten	2.654.056	2.163.301
Onderhoud en energiekosten	4.845.922	5.824.189
Huur en leasing	1.087.050	675.326
Dotaties en vrijval voorzieningen	550.157	574.518
Totaal overige bedrijfskosten	<u>77.105.059</u>	<u>74.626.105</u>

Toelichting:

De overige bedrijfskosten zijn met € 2,3 miljoen (3,0%) gestegen ten opzichte van een jaar eerder. Dit wordt voornamelijk verklaard door hogere patiënt- en bewonersgebonden kosten (€ 4,3 miljoen). De algemene kosten en de Onderhoud- en energiekosten zijn ten opzichte van 2018 gedaald.

3.8.9. Financiële baten en lasten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Rentebaten	773	17.060
Resultaat deelnemingen	0	0
Waardeverandering financiële vaste activa en effecten	0	0
Subtotaal financiële baten	<u>773</u>	<u>17.060</u>
Rentelasten	-3.149.908	-3.558.348
Resultaat deelnemingen	0	0
Overige financiële lasten	-88.451	-251.885
Subtotaal financiële lasten	<u>-3.238.359</u>	<u>-3.810.233</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-3.237.586</u>	<u>-3.793.173</u>

Toelichting:

De financiële baten en lasten bedragen € 3,2 miljoen per saldo aan lasten, € 0,6 miljoen minder lasten dan een jaar eerder. Belangrijkste oorzaak is de daling van de rentelasten.

3.8.10. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Diakonessenhuis van toepassing zijnde regelgeving: Het WNT-maximum voor de zorg, klasse V.

De WNT is van toepassing op Diakonessenhuis Het voor Diakonessenhuis toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 het bezoldigingsmaximum voor zorg en jeugdhulp, klasse V, totaalscore 13 punten.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

	<u>2019</u>	<u>2019</u>
	€	€
Functiegegevens	J.M.M. Taks	M. Wiesenecker
Aanvang en einde functievervulling in 2019	Voorzitter RvB	Lid RvB
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	01-01 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Dienstbetrekking?	1,0	1,0
	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	192.285	192.285
Beloningen betaalbaar op termijn	11.959	11.948
<i>Subtotaal</i>	<i>204.244</i>	<i>204.233</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	204.244	204.233
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	zie toelichting	zie toelichting
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	192.911	192.888
Beloningen betaalbaar op termijn	11.805	11.776
<i>Subtotaal</i>	<i>204.716</i>	<i>204.664</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
Totale bezoldiging 2018	204.716	204.664

Toelichting:
 Voor J.M.M. Taks en M. Wiesenecker geldt het overgangsrecht WNT 2. Hun honorering blijft binnen de grenzen van het hiervoor geldende maximum

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

Deze categorie is niet van toepassing in 2019

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

	<u>2019</u>	<u>2019</u>	<u>2019</u>
	€	€	€
bedragen x € 1			
Naam	H.W. Broeders	R.H.M. Jansen	B. Koolstra
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 3-5
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	29.100	19.400	6.538
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	6.538
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Bezoldiging			
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900
Totaal bezoldiging 2018	28.350	18.900	18.900
	<u>2019</u>	<u>2019</u>	<u>2019</u>
	€	€	€
Functiegegevens	J. Kievit	R.M.H. Wilke	J.G.M. Hendriks
Aanvang en einde functievervulling in 2019	Lid RvT 1-1 t/m 31-12	Lid RvT 1-1 t/m 31-12	Lid RvT 15-11 t/m 31-12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	19.400	19.400	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.400	19.400	2.498
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2018			
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1 t/m 31-12	1-8 t/m 31-12	
Bezoldiging			
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.900	7.875	
Totaal bezoldiging 2018	18.900	7.875	

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Deze categorie is niet van toepassing in 2019.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.8.11. Honoraria onafhankelijke accountant

	2019	2018
	€	€
De honoraria van de onafhankelijke accountant over 2019 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening (incl. meerwerk 2018)	175.153	125.660
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. medische opleidingen)	49.078	44.340
3 Fiscale advisering	107.334	83.117
4 Niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria onafhankelijke accountant	331.565	253.117

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de Stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe onafhankelijke accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2019, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

3.8.12. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

3.8.13. Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van het Diakonessenhuis heeft de jaarrekening vastgesteld in de vergadering van 25 mei 2020.

De Raad van Toezicht van het Diakonessenhuis heeft de jaarrekening goedgekeurd in de vergadering van 25 mei 2020.

3.8.14. Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 3.2.

3.8.15. Gebeurtenissen na balansdatum

Impact Coronavirus (COVID-19)

Inleiding Algemeen / Aard van de gebeurtenis:

In december 2019 kwamen vanuit China berichten over een besmettelijk virus. Dit virus (COVID -19) zorgde begin 2020 voor veel patiënten en slachtoffers in China en in februari 2020 waren er de eerste patiënten en slachtoffers in Nederland. Begin maart 2020 nam de regering een aantal drastische maatregelen, waaronder het nagenoeg stilleggen van het openbare leven in geheel Nederland. De ziekenhuizen en UMC's stonden voor de taak om samen met ketenpartners in ROAZ-verband een grote groep corona-patiënten de noodzakelijke acute en intensieve zorg te verlenen. Gezien de grote besmettelijkheid van dit virus leidde dit tot drastische hygiëne- en veiligheidsmaatregelen. Door de grote toeloop van corona-patiënten, de vereiste veiligheidsmaatregelen en de noodzakelijke inzet van IC-bedden, hebben ziekenhuizen en UMC's moeten besluiten een groot deel van de reguliere zorg, onderzoek en onderwijs niet uit te voeren, dan wel uit te stellen. Als gevolg van de overheidsmaatregelen (intelligente lock-down en social distancing) worden ziekenhuizen en UMC's geconfronteerd met omzetzerving door vraaguitval en terughoudendheid bij patiënten om een beroep te doen op de ziekenhuiszorg.

In dit stadium zijn de gevolgen voor de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten van ziekenhuizen en UMC's, en voor de exploitatieresultaten beperkt. Ziekenhuizen en UMC's blijven het beleid en het advies van de diverse nationale instellingen volgen en blijven tegelijkertijd hun uiterste best doen activiteiten zo goed en veilig mogelijk voort te zetten, zonder daarbij de gezondheid van de medewerkers in gevaar te brengen. Daardoor is sprake van extra investeringen en kosten voor het beschikbaar maken van ziekenhuiscapaciteit en aanschaf van apparatuur en beschermingsmiddelen voor het verplegen van Corona- en overige patiënten in sterk aangepaste omstandigheden. De impact hiervan is op basis van eerste voorzichtige inschattingen minimaal € 1,5 miljoen over de periode van half maart tot en met april. De mate waarin deze kosten komende periode zullen oplopen is onzeker en afhankelijk van de duur en omvang van de Covid-19-uitbraak.

Zorgverzekeraars Nederland heeft na overleg met veldpartijen in brieven van 17 maart 2020 en 21 april 2020 continuïteitsgaranties geboden voor de basiszorginfrastructuur waartoe o.a. de ziekenhuizen en UMC's behoren. Met additionele bevoorschotting door de zorgverzekeraars tot contractwaarde en met additionele bekostiging van de meerkosten van de corona-uitbraak wordt de continuïteit van ziekenhuizen en UMC's gegarandeerd.

Ondanks de onzekerheden als gevolg van de Covid-19 uitbraak kunnen ziekenhuizen en UMC's gebruik maken van de steunmaatregelen die door Zorgverzekeraars Nederland worden aangeboden.

Naast deze specifieke toezeggingen door zorgverzekeraars kan aanspraak worden gemaakt op landelijke regelingen, waaronder NOW en uitstel van betaling van fiscale heffingen. Op basis van de meest actuele inzichten op het moment van vaststellen van deze jaarrekening kunnen de financiële gevolgen van Covid-19 worden opgevangen binnen de kredietlimiet en de overeengekomen ratio's met de banken en is er geen sprake van een materiële onzekerheid over de financiële continuïteit van ziekenhuizen en UMC's.

Specifieke toelichting

Het Coronavirus / impact op organisatie:

Vanaf medio maart 2020 hebben wij een aantal maatregelen genomen om de effecten van het COVID-19 virus te bewaken en te voorkomen, zoals het vormen van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze patiënten en medewerkers. De opvang van een zeer grote groep patiënten heeft de hoogste prioriteit. Er is zoveel mogelijk capaciteit ingezet om COVID-patiënten te behandelen. Daarbij is waar mogelijk IC-capaciteit opgeschaald. Tevens is er afgeschaald op onder andere de electieve en niet-spoedeisende zorg, onderzoek en onderwijs. Op artsen en verpleegkundigen is een beroep gedaan om zoveel mogelijk extra uren te werken. Medewerkers in niet kritische functies zijn verzocht zoveel mogelijk thuis te werken.

Voorziene ontwikkelingen:

Afhankelijk van de duur van deze crisis zal een grotere achterstand ontstaan in de reguliere patiëntenzorg. Maar ook in onderzoek en onderwijs. Op het moment dat het virus landelijk onder controle is, is een inschatting te maken van de totale achterstand en de wijze waarop dit kan worden ingelopen.

Risico's en onzekerheden:

Tot het moment dat de crisis onder controle is, is het niet duidelijk wat het uiteindelijke beslag op de organisatie zal zijn. Op dit moment zijn er nog veel onzekerheden.

Tijdens deze crisis werken veel medewerkers op de toppen van hun kunnen. Nog niet duidelijk is wat het eventuele effect daarvan kan zijn.

Genomen en voorziene maatregelen:

Het Diakonessenhuis leeft de maatregelen van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zo goed als binnen de mogelijkheden na. Met andere ziekenhuizen en UMC's is veelvuldig afstemming over verdeling van patiënten en beschikbaarheid van medische apparatuur en medisch hulpmiddelen.

Impact op activiteiten:

Door de hoge mate van urgentie voor corona-patiënten en de strenge veiligheidseisen is de reguliere productie vanaf begin maart aanzienlijk gedaald. Ook andere activiteiten, zoals onderzoeksprojecten en opleidingen zijn aanzienlijk gereduceerd dan wel stopgezet.

Steun van zorgverzekeraars en overheden:

Op landelijk niveau zijn de koepels (NFU, NVZ en ZN) met elkaar overeengekomen passende financiële maatregelen te nemen. Dit betreft o.a. aanvullende bevoorschotting tot 100% passend bij de omvang van contractueel overeengekomen omzet, maar ook hoe om te gaan met meer- en minder kosten (zowel personeel, materiaal als geneesmiddelen) en meer- en minder omzet. De zorgverzekeraars hebben aan de ziekenhuizen en UMC's, bij brief d.d. 17 maart respectievelijk 21 april 2020, laten weten hen te ondersteunen, waarbij de beschikbaarheid en continuïteit van zorg op langere termijn zo goed mogelijk geborgd kan worden.

Ook de minister van VWS heeft in zijn brief d.d. 15 april 2020 aan de Tweede Kamer laten weten dat de overheid de zorgsector in staat wil blijven stellen om te doen wat nodig is om voor de lange termijn de continuïteit van zorg en ondersteuning te borgen.

Op dit moment zijn de effecten op liquiditeit, resultaat en vermogen nog onvoldoende duidelijk. Op basis van de intentie afspraak van de zorgverzekeraars en de minister, hebben wij verwachting dat de financiële risico's van deze crisis relatief beperkt blijven. Immers ziekenhuizen houden middels bevoorschotting voldoende liquiditeit en middels compensatie voor gederfde opbrengsten en extra gemaakte kosten kan een acceptabel bedrijfsresultaat over 2020 gerealiseerd worden. Op basis van de hierboven genoemde gemaakte afspraken vinden wij de continuïteitsveronderstelling passend.

3.8.16. Ondertekening door bestuurders en toezichhouders

De jaarrekening 2019 is vastgesteld door het bestuur op 25 mei 2020 en goedgekeurd door de Raad van Toezicht in de vergadering van 25 mei 2020.

De heer drs. J.M.M. Taks

De heer H.W. Broeders

De heer drs. M. Wiesenekker

De heer prof. dr. J. Kievit

Mevrouw drs. R.M.H. Wilke

De heer drs. J.G.M. Hendriks

4 OVERIGE GEGEVENS

4.1 Nevenvestigingen

Stichting Diakonessenhuis heeft 2 nevenvestigingen:

- Diakonessenhuis Zeist. Jagersingel 1, Zeist
- Buitenpolikliniek Doorn, Bergweg 2, Doorn

4.2 Statutaire bepalingen voor resultaatbestemming

In de statuten is conform artikel 8 lid 6-c bepaald dat de resultaatbestemming onderhevig is aan goedkeuring van de Raad van Toezicht

4.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Diakonessenhuis

Verklaring over de jaarrekening 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Diakonessenhuis ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening 2019 van Stichting Diakonessenhuis te Utrecht gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de resultatenrekening over 2019; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Diakonessenhuis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

73HNRHPA7NH7-1747444486-54

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357,
1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene Inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Benadrukking van de onzekerheid in verband met de effecten van het coronavirus (Covid-19)

Wij wijzen op de toelichting in de paragraaf 'continuïteitsveronderstelling' onder punt 3.4.1. van de jaarrekening waarin de raad van bestuur de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (Covid-19) op de stichting en op de omgeving waarin de stichting opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan heeft beschreven. In deze toelichting is ook beschreven dat er nog steeds onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten in te schatten. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de klassenindeling bezoldigingsmaximum 2015

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT 2015 zoals bepaald en verantwoord door Stichting Diakonessenhuis als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum 2015.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- de algemene gegevens;
- het jaarverslag 2019;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling verslaggeving WTZi en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met RJ 400 en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 25 mei 2020
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door J. van Weezenbeek RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Stichting Diakonessenhuis

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.